

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
BOSANSKO-PODRINJSKI KANTON GORAŽDE
GRAD GORAŽDE

AKCIONI PLAN

**Podrška lokalne zajednice u razvoju karijere
mladih ljudi u izrastajućim sektorima i
zanimanjima**

Goražde, decembar 2023. godine

Sadržaj

Predgovor	3
1. Uvod	4
2. Policy pretpostavke	5
2.1. Okvir za djelovanje	6
2.2. Kako osnažiti mlade da svoju kreativnost pretvore u zanimanje iz snova	7
Zašto je važno definisati jasnu lokalnu politiku razvoja kreativnosti mladih ljudi?	7
Gdje se trenutno nalazimo?	8
3. Prioritetna područja djelovanja	10
3.1. Izrastajući sektori	10
3.2. Kreativna industrija	11
3.3. Gig ekonomija	12
3.4. Prioriteti do 2025. godine	13
4. Akcioni plan	14
Fokusiranje na inovacije i kreativnost	15
Transformacija zajednice prilagođene novim generacijama	17
Fokusiranje na izrastajuće sektore	18
Kreativno Goražde	20
Jačanje lokalne gig ekonomije	21

„Ovaj dokument je izrađen uz finansijsku pomoć Evropske unije. Njegov sadržaj je isključiva odgovornost Lokalnog partnerstva za zapošljavanje Goražde i ne odražava nužno stav Evropske unije. Sadržaj dokumenta ne predstavlja službeno mišljenje Međunarodne organizacije rada“

ALDI UG

UDRUŽENJE ZA LOKALNE RAZVOJNE INICIJATIVE

Goražde, 1.12.2023. godine

AKCIONI PLAN

Podrška lokalne zajednice u razvoju karijere mladih ljudi u izrastajućim sektorima i zanimanjima

Predgovor

Zahvaljujući industriji grada, Goražde je industrijski najdinamičniji kanton u Federaciji BiH. Goražde godinama ima visoke stope rasta zaposlenosti. Ovakav uspjeh nije došao sam po sebi. Najkraće, on je rezultat kombinacije snažne lokalne industrije, mjera na razvoju vještina radne snage, opšte podrške javnog sektora razvoju industrije i uspostavljenog procesa u koji su bili uključeni svi – velike kompanije, kantonalne i gradske vlasti, poslovna udruženja i nevladine organizacije.

Do sada Goražde je na polju zapošljavanja ostvarilo veliki napredak. Uspostavljen je snažan ekosistem podrške koji je omogućio veliki napredak na razvoju vještina nezaposlenih sa niskim i srednjim nivoom obrazovanja, vratio povjerenje javnosti da će Goražde, ekonomski neatraktivno zbog svoje izolovanosti od ostatka FBiH, uspjeti obezbijediti da svi, a posebno mladi ljudi, pronađu svoje mjesto na lokalnom tržištu. Nažalost, pandemija COVID-19 i otvaranje tržišta rada zemalja EU su se desila prerano da pozitivne promjene osjeti puno širi krug ljudi, posebno mlade i kreativne osobe sposobne da na radnom mjestu uspješno obavljaju veliki broj različitih uloga.

Kažemo prerano, jer smo svjesni da nismo u potpunosti otklonili problem postojanje jaza u vještinama, posebno srednje i visokostručnih vještina i za šta je potrebno dodatno vrijeme kako bi se fokusirali na podršku sticanju širokog spektra vještina, poduzimanje razvoja poduzetničke inicijative i pružanje podrške izrastajućim tržištima rada i biznisima zasnovanim na informacionim tehnologijama novog doba.

Upravno na ovim pretpostavkama razvijena je ideja o potrebi kreiranja jednog specifičnog akcionog plana Grada Goražda – Plana podrške u razvoju karijere mladih ljudi u izrastajućim sektorima i zanimanjima. Plan nam je potreban kako bismo se svi zajedno angažovali da bi se prilagodili potrebama mladih u 21. stoljeću i novom socijano digitanom dobu, istodobno nastavljajući pronalaziti odgovore na nove izazove zapošljavanja mladih ljudi.

1. Uvod

Akcioni plan „Podrška lokalne zajednice u razvoju karijere mladih ljudi u izrastajućim sektorima i zanimanjima“ razvijen je u okviru projekta „Novi pristup kreiranju radnih mjesta: Inovacijama ka prosperitetnom tržištu rada“ koji je podržan u okviru programa „Podrška Evropske unije lokalnim partnerstvima za zapošljavanje Faza II (LEP II)“.

Projekat je dizajniran kako bi se unaprijedila socio-ekonomska situacija u Goraždu kroz izgradnju partnerskog ekosistema podrške zapošljavanju kroz razvoj inovativnog ko-kreacijskog partnerstva koje doprinosi unaprijeđenju resursa i vještina, osnaživanju sistema podrške zapošljavanju kroz bolje planiranje i razvoj obrazovnih puteva i sticanje relevantnih znanja i vještina, povećanju svijesti institucionalnih aktera u zajednici o potrebi stvaranju boljih uslova za zapošljavanje i razvoj vještina radne snage kako bi se iskoristili potencijali ljudi koji omogućavaju kreiranje kvalitetnih i održivih radnih mjesta. Projekat ima za cilj „unaprijeđenje socio-ekonomske situacije u Goraždu kroz izgradnju partnerskog ekosistema podrške zapošljavanju“. U skladu s tim, postavljeni ciljevi, mjere i aktivnosti u Akcionom planu se odnose na povećanje šansi za zapošljavanje i razvoj karijere mladih ljudi. Lokalno partnerstvo za zapošljavanje Goražde (u daljem tekstu lokalno partnerstvo) čine:

- Grad Goražde,
- Služba za zapošljavanje BPK Goražde,
- TVC d.o.o. Goražde,
- Srednja stručna škola "Džemal Bijedić" Goražde,
- Udruženje za lokalne razvojne inicijative "ALDI" Goražde,
- Udruženje poslodavaca BPK Goražde,
- Privredna komora BPK Goražde, i
- Obrtnička komora BPK Goražde.

Akcioni plan je dizajniran na način da što više olakša lokalnom partnerstvu njihove napore u borbi protiv nezaposlenosti kroz generisanje radnih mjesta koja mogu biti dovoljno atraktivna za mlade, stručne, kreativne i inovativne osobe.

U prvom dijelu date su osnovne policy pretpostavke u kojima se analizira potreba za jačanjem tržišta rada kako bi se povećale mogućnosti zapošljavanja mladih i stručnih osoba koje nemaju adekvatne prilike za rad i razvoj karijere u Gradu Goražde. U ovim pretpostavkama prikazana je skica okvira za djelovanje i mogućnosti koje imamo na raspolaganju da osnažimo mlade ljude da svoju karijeru pretvore u zanimanje iz snova.

U drugom dijelu prikazani su osnovni prioriteti djelovanja kao širi koncepti u kojima su razvijene ključne akcije koje imaju potencijal da transformišu lokalnu zajednicu kako bi se povećala njena atraktivnost za razvoj karijere mladih, stručnih, inovativnih i kreativnih osoba.

U trećem dijelu nalazi se pregled akcija uključenih u akcioni plan sa jasnim rezultatima, vremenskim okvirom za implementaciju i akterima koji će preuzeti odgovornost za njihovu realizaciju.

2. Policy pretpostavke

Grad Goražde je dugi niz godina patio od hroničnog problema nezaposlenosti zbog čega još uvijek mnogi od nas problem nezaposlenosti posmatraju jednodimenzionalno – da je otvaranje svakog novog radnog mjesta jedan mali, ali važan korak ka smanjenju nezaposlenosti. To je sigurno bilo opravdano u godinama tranzicije u kojoj je Grad Goražde izgubio preko 70% svih radnih mjesta i kada skoro 10.000 nezaposlenih osoba nije imalo nikakvu drugu alternativu nego da se nada da će imati sreću da će baš on popuniti to novo otvoreno radno mjesto.

Na sreću, ozbiljne promjene su došle početkom 2009. godine i sigurno se može reći u zadnji čas. U samo deset godina Grad Goražde je transformisan od jednog od naneperspektivnijih u jednu od najperspektivnijih lokalnih zajednica u Bosni i Hercegovini.

Međutim, ništa ne traje vječno.

Tokom 2020/2021 godine goraždansko tržište rada je prvi put u zadnjih deset godina imalo pad zaposlenosti, a posebno kod mladih. Nestabilnost na tržištu prouzrokovana kombinacijom faktora - neizvjesnost kraja pandemije, odlivom radne snage u EU i političkim turbulencijama prijeti da izbriše rezultate postignute posljednih deset godina. Kriza se nije toliko odrazila na pad zaposlenosti koliko na gubitak optimizma kod više od 30% nezaposlenog stanovništva koje je očekivalo da će im napredak dati mogućnost za zapošljavanje u lokalnoj ekonomiji.

Izazovi gubitka optimizma i slabih rezultata u zapošljavanju mlade, stručne i kreativne radne snage mogu u budućnosti dovesti u pitanje vitalnost kompletne lokalne ekonomije. Osnovne policy pretpostavke kojim želimo artikulirati naš odgovor na ovaj izazov su:

- za Grad Goražde je ključno podstaći mlade stručne i kreativne osobe da se uključe u kreiranje pozitivnih promjena u zajednici;
- prihvatiti da je promocija kreativnosti i inovativnosti ne samo snažan instrument lokalnog razvoja, već i profesionalnog razvoja svake mlade osobe;
- ubrzano pristupiti unaprijeđenju procesa upravljanja na lokalnom nivou koji će otvoriti vrata za saradnju sa mladim ljudima na novim odnosima prilagođeni novim generacijama;
- pri tome obezbijediti nove prilagođene programe podrške koji će uzimajući u obzir sve rizike imati za cilj povećanje ekonomske aktivnosti mladih u oblastima za koje su oni zainteresovani, a posebno u novim tehnologijama, kreativnoj industriji, gig poslovima sve u cilju smanjenja stope odlaska mladih ljudi iz Goražda;
- u okviru svih programa podrške Grada Goražda razmotriti mogućnost dodatnog razvoja kapaciteta ekosistema podrške zapošljavanju i povećati arsenal instrumenata za aktivaciju i integraciju nezaposlenih mladih ljudi u tržište rada, kako bi se povećale prilike za zapošljavanje i podstakao socio-ekonomski napredak Grada Goražda.

Naprijed navedene pretpostavke su kreirane sa svrhom stvaranja snažnog zaokreta u povećanju broja kvalitetnih i plaćenih novih radnih mjesta koje bi popunili stručne, inovativne i kreativne mlade osobe. Zasnovane su na potrebama za radnom snagom utvrđenih strateškim razvojnim planovima Grada Goražda. Njihov cilj je i pomoći mladim osobama kako bi svoje vještine i talente iskoristili u poduzetničkim poduhvatima, pokretanje i vođenje privatnog biznisa i podržati ih kako bi njihovi biznisi bili održivi.

Pored toga, njihovim provođenjem planirano je motivisanje svih aktere da daju maksimum u integraciji mladih i kreativnih ljudi u pronalasku puta do radnog mjesta, kao i definisanje jasnih pravaca podrške

mladim osobama u razvoju njihove karijere i kako bi se ohrabрили da postanu agenti pozitivnih promjena i vraćanju optimizma da se na lokalnom tržištu rada može obezbijediti uspješna karijera.

Kako bi se ubrzalo provođenje naprijed navedenih policy pretpostavki razvijen je ovaj akcioni plan koji će trasirati put djelovanja gradske administracije, te biti instrument za uspostavljanje saradnje sa javnim, privatnim i civilnim sektorom na njihovom ubrzanom ostvarivanju, kao i sa predstavnicima međunarodne zajednice zainteresovane za podršku Gradu Goraždu u osiguranju socio-ekonomskog blagostanja kakvog građani zaslužuju.

2.1. Okvir za djelovanje

Akcioni plan „Podrška lokalne zajednice u razvoju karijere mladih ljudi u izrastajućim sektorima i zanimanjima“ kreiran je sa ciljem kako bi se pomoglo lokalnoj zajednici da otvori vrata za podršku mladim ljudima u izrastajućim sektorima kao što su softverska industrija i gig poslovi, odnosno koji prepoznaju promjene u okruženju i koji svoju šansu vide u transformaciji i digitalizaciji u tradicionalnim ali brzo rastućim sektorima.

Osnovna svrha ovog akcionog plana jeste trasirati prve korake u suočavanju sa vrlo važnim izazovom lokalnog tržišta rada u Goraždu koji se ogleda u tome kako obezbijediti širok spektar mogućnosti za zapošljavanje mladih ljudi u kvalitetnim i atraktivnim zanimanjima – zanimanjima koja postaju sve više mainstream zanimanja u novom, transformisanom i sve više digitaliziranom svijetu rada.

Tradicionalni pristup je baziran na postavci da će rastuća prerađivačka industrija u zajednici moći odgovoriti na sve potrebe tržišta i zposliti sve one kojima je potreban posao. Taj koncept je dao impresivne rezultate, ali ne i potpune. Izvozno-orijentisana industrija zapošljava više od jedne četvrtine radne snage i posjeduje potencijal da ponudi mogućnost za rad svima koji su zainteresovani za karijeru koje ove industrije nude. Međutim, novo doba donosi brojna zanimanja i brojna interesovanja za razvoj karijere izvan i preko zanimanja koja pruža prerađivačka industrija. Za one koji imaju interesovanja iznad i izvan prerađivačke industrije i javnog sektora nade za prolazak zaposljenja su jako mršave.

Svi ključni donosioca odluka u zajednici moraju prihvatiti činjenicu da se tržište rada radikalno transformiralo i to kao posljedica dva ključna faktora: Pojavnom novih izrastajućih sektora i zanimanja u kojima rastući broj mladih ljudi želi da razvije svoju karijeru i liberalizacije tržišta rada zemalja EU koje usisava sve one koji žele karijeru nastaviti u nekoj od zemalja EU. Ukoliko nisu u mogućnosti razviti karijeru u zanimanju za koju su zainteresovani u EU, onda su zainteresovani za rad u drugom zanimanju u EU koje je višestruko više plaćeno od istog zanimanja u Bosni i Hercegovini.

Zbog toga je vrlo važno u ranoj fazi transformacije tržišta rada razviti nove mehanizme koji će pomoći u pronalaženju odgovora kako pomoći mladim ljudima koji imaju planove da svoju karijeru ostvare izvan prerađivačke industrije.

Zašto je važno razviti ove mehanizme?

Važno je iz jednog jednostavnog razloga zbog toga što mnogi, a posebno mladi imaju svoje želje i snove koje teže ostvariti. Ukoliko svoje planove ne mogu ostvariti, alternativa je ili da odustanu od svojih

snova ili da odu iz Goražda. Ovo posljednje je najgora opcija jer njihovim odlaskom gubimo ljude čija su znanja i talenti neprocjenjivi za budući razvoj i prosperitet Goražda.

Nažalost, Goražde je mala zajednica da bi mogla osigurati da svako razvije svoju poslovnu karijeru u zanimanjima i djelatnostima za koje vjeruju da bi na najbolji način iskoristili svoja znanja i talente. U ovome leži ključni razlog koji je motivisao lokalnu zajednicu da dizajnira plan akcija kako bi se proširile mogućnosti u kojima mlade osobe mogu razviti svoju karijeru i u Goraždu ostvariti svoje snove za boljim životom.

Da bi u tome uspjeli ovim projektom nastojimo napraviti prvi konkretan korak koji se ogleda u tome da u onim ekonomskim sektorima u kojima posjedujemo potencijale stvorimo osnove za podršku zapošljavanju mladih ljudi, prvenstveno u softverskoj industriji, gig poslovima, turizmu, ali i digitalnim zanimanjima u skladu sa potrebama tržišta.

U ovom akcionom planu sadržane su aktivnosti, uslovi i ograničenja za njihovo provođenje, vrijeme realizacije, indikatori, nosioci realizacije i resursi koji su porebni kako bi se pomoglo da što veći broj mladih kreativnih ljudi iz Grada Goražda svoju kreativnost pretvore u zanimanje iz snova.

2.2. Kako osnažiti mlade da svoju kreativnost pretvore u zanimanje iz snova

Grad Goražde treba imati jasnu lokalnu politiku koja će biti usmjerena ka podršci mladim ljudima da svoju kreativnost pretvore u zanimanje iz snova.

Ta politika mora pronaći jasan odgovor na pitanje kako možemo osnažiti mlade pojedince i grupe da svoju kreativnost mogu iskoristiti da razviju svoju profesionalnu karijeru u Goraždu i da svoja znanja i vještine iskoriste i pretvore u profesionalno zanimanje koje će obavljati u Goraždu i iz Goražda. Takva politika mora biti dovoljno jasna, efikasna i dovoljno inspirativna da će ohrabriti mlade ljude da odbace ideju da Goražde sputava njihov kreativni i profesionalni razvoj i da im druge zajednice mogu dati više nego zajednica u kojoj su rođeni i odrasli.

Zašto je važno definisati jasnu lokalnu politiku razvoja kreativnosti mladih ljudi?

Definisanje jasne lokalne politike razvoja koja će osnažiti mlade pojedince i grupe da svoju kreativnost mogu iskoristiti da razviju svoju profesionalnu karijeru je pitanje koje se tiče svih malih lokalnih zajednica u Bosni i Hercegovini, regionu, ali i većini lokalnih zajednica na cijelom evropskom kontinentu. Međutim, po ovom pitanju Grad Goražde se nalazi u naizazovnijoj poziciji u odnosu na druge lokalne zajednice u Bosni i Hercegovini. Naša lokalna zajednica je relativno mala zajednica, sa malim lokalnim tržištem; bez snažnijih poslovnih i komercijanih veza sa susjednim lokalnim zajednicama u Republici Srpskoj; puno atraktivnoj poziciji Sarajeva kao prve susjedne lokalne zajednice u Federaciji BiH gdje je najveći broj mladih ljudi odabralo kao zajednicu koju su prepoznali kao puno bolje mjesto za nastavak njihovog privatnog, socijalnog i ekonomskog života; kao i snažnom trendu odlaska mladih ljudi u zemlje Evropske unije.

Sada je idealno vrijeme da se posvetimo ovom pitanju. Fenomen digitalizacije doprinosi novim poduzetničkim mogućnostima, poslovnim poduhvatima i poslovima zasnovanim na znanju bez potrebe

za povezivanjem sa specifičnom lokacijom ili granicama. Ukoliko vjerujemo u kreativnost mladih ljudi u zajednici nemamo pravo ne činiti ništa kako bi im pomogli da iskoriste ovu jedinstvenu priliku kako bi oni pomogli ne samo sebi, već i svima nama koji živimo u Gradu Goražde.

Digitalne tehnologije donose novi ritam i novu diverzifikaciju za industrije i mogućnosti, nove vještine i preljevanje znanja između industrija. Veće uključivanje mladih ljudi koji bi doprinijeli većoj iskorištenosti digitalnih tehnologija u svim industrijama koje egzistiraju u zajednici doprinijeće većoj otpornosti industrije u cjelini. Prednosti mogu osjetiti svi članovi zajednice, posebno postojeća industrija jer digitalne tehnologije mogu biti iskorištene da se istraže i iskoriste nove tržišne mogućnosti, ali da se osnaži i iskorištavanje svih resursa koje Grad Goražde posjeduje.

Na tom putu moramo biti svjesni da je Grad Goražde dom industrije koja je specijalizirana za proizvodnju i da zbog toga kreativna primjena digitalnih tehnologija ima manji potencijal u odnosu na lokalne zajednice koje su specijalizirane na usluge. Upravo ovo je razlog zbog čega moramo učiniti dodatni napor kako bi prevladali konkurentske prednosti drugih zajednica koje su specijalizirane u uslugama baziranim na intenzivnom korištenju znanja ili tehnologija i koje se puno lakše prilagođavaju i prihvataju nove kreativne biznise ili inicijative.

Gdje se trenutno nalazimo?

Akcioni plan „Podrška lokalne zajednice u razvoju karijere mladih ljudi u izrastajućim sektorima i zanimanjima“ se naslanja na lokalni akcioni plan za zapošljavanje Grada Goražda za period 2024 – 2026. (LPAZ 2026) u kojem je prikazan inovativan i kreativan pristup problemima zapošljavanja i koji ima za cilj da pomogne u transformaciji vizija savremenog tržišta rada ključnih aktera u stvarnosti i time unaprijede mogućnosti zapošljavanja i ukažu na moguća unaprijeđenja, ali i prepreke s kojima bi se lokalno partnerstvo moglo suočiti tokom tog procesa.

LAPZ 2026 je razvijen u skladu sa ciljevima, prioritetima i mjerama koje su definisane u Strategiji razvoja Grada Goražde 2017. – 2026. godine. Strateško opredjeljenje Grada Goražde je dalje unaprijeđenje privrede i jačanje industrije i MSP, kroz proširenje i unaprjeđenje industrijskih i poslovnih zona, te privlačenje novih investicija. Primarni strateški cilj Grada Goražda je obezbjeđenje ostanka mladih kroz nova ulaganja, kreiranje novih i zadržavanje postojećih radnih mjesta.

Pored Strategije razvoja Grada Goražda 2017 – 2026, Grad Goražde ima definisan i Plan lokalnog ekonomskog razvoja koji predstavlja konkretan instrument za unaprijeđenje kapaciteta i konkurentnosti grada. Plan ekonomskog razvoja fokusiran na iskorištavanje konkurentnosti prerađivačke industrije, posebno namjenske i metaloprerađivačke industrije, pružanje podrške osnivanju i razvoju malih i srednjih preduzeća i poduzetništva sa akcentom na olakšavanje pristupa finansijskim sredstvima kako bi se podstaklo otvaranje novih biznisa.

Za provođenje naprijed navedenih planova biće potrebna ogromna doza kreativnosti i inovativnosti. Grad Goražde se nalazi u jugoistočnom dijelu Bosne i Hercegovine i sjedište je najmanjeg kantona u Federaciji BiH, sa ukupnom populacijom koja ne prelazi 20.000 stanovnika. Prve susjedne lokalne zajednice Foča-Ustikolina, Pale-Prača iz Federacije BiH, te Novo Goražde iz Republike Srpske su izuzetno nerazvijene lokalne zajednice, kao i ostale općine u gornjem podrinju (Foča, Čajniče, Rudo, Višegrad i Rogatica).

Pored nepovoljne ekonomske pozicije sa aspekta regionalnog tržišta, Grad Goražde se suočava sa nekoliko izuzetno važnih socio-ekonomskih izazova:

1. **Starenje populacije.** Povećanje učešća starijih od 65 godina u odnosu na osobe u dobi od 0-14 godina je zuzetno izraženo, sa stopom starenja od 153%, sto je skoro dvostruko više u odnosu na prosjek Federacije BiH;
2. **Nerazvijen poduzetnički sektor.** Dvije trećine zaposlenih radnika radi u prerađivačkoj industriji ili u javnom sektoru što je rezultat prvenstveno izuzetno dobro razvijene izvozno-orijentisane prerađivačke industrije. Sa druge strane, takvo stanje na tržištu rada destimulativno je uticalo na razvoj poduzetništva i otvaranje novih biznisa, obzirom da su ova dva sektora privukla značajan dio kreativne radne snage.
3. **Isključenost mladih.** Više od 2/3 osoba u dobi od 15 do 24 godine je potpuno ekonomski neaktivno i ne nalazi se na tržištu rada niti kao tržioc posla, niti kao zaposlena osoba. Mnogi od njih nakon završetka srednje škoje nastavljaju univerzitetsko obrazovanje, ali nažalost većina onih koji se vrate u Goražde teško pronalaze posao i u velikom procentu se nalaze na evidenciji javne službe za zapošljavanje. Ovom problemu je značajno doprinijelo to što su obrazovne preferencije mladih ljudi daleko šire od potražnje za znanjima i vještinama na lokalnom tržištu.
4. **Hiper produkcija kadrova.** Prevelikim očekivanjima i fokusiranjem na prerađivačku industriju i javnu upravu obrazovna politika, ali i želje mladih ljudi da pronađu radno mjesto u ovim djelatnostima dovela je do hiperprodukcije kadrova koji će zbog jaza u vještinama na tržištu rada jako teško pronaći posao u godinama koje slijede. To će posebno biti izraženo kod onih osoba koje imaju najviše završeno srednješkolsko obrazovanje u zanimanju ekonomski tehničar, mašinski tehničar i poljoprivredni tehničar obzirom da ova tri zanimanja posjeduje više od 40% nezaposlenih osoba koje imaju završen IV stepen obrazovanja, a koje se nalaze na evidenciji javne službe za zapošljavanje.

Naprijed navedeni izazovi su pažljivo odabrani iz seta opasnosti koje su jasno identifikove u ključnim strateškim dokumentima Grada Goražda sa aspekta na njihov uticaj na provođenje ovog akcionog plana.

3. Prioritetna područja djelovanja

Grad Goražde ima obavezu pomoći mladim, stručnim, inovativnim i kreativnim osobama u razvoju njihove profesionalne karijere bez potrebe da napuštaju svoj dom i svoju zajednicu. Imajući u vidu da će postojeća industrija i javni sektor dodatno otvoriti vrata za zapošljavanje i razvoj karijere mladih i stručnih osoba, u narednim godinama značajan broj mladih ljudi može biti uključen u tržište rada kroz: zapošljavanje u izrastajućim sektorima i zapošljavanje u kreativnim zanimanjima.

3.1. Izrastajući sektori

Izrastajući sektori su dijelovi ekonomije koji bilježe brz rast, inovacije i razvoj u određenom vremenskom razdoblju. Ovi sektori često predstavljaju nove ili napredne industrije koje imaju potencijal za značajan doprinos lokalnoj ekonomiji. Ovi sektori često predstavljaju nove ili inovativne grane ekonomije koje imaju potencijal za značajan ekonomski doprinos. Neki od izrastajućih sektora koji se mogu nasloniti na postojeću snažnu prerađivačku industriju i prirodne potencijale i koji mogu doprinijeti jačanju tržišta rada u Gradu Goražde, su:

- **Tehnologija i informacijska tehnologija (IT).** Razvoj novih tehnologija, softvera, pametnih uređaja i usluga povećava potražnju za inovacijama u ovom sektoru.
- **Zelena energija.** S obzirom na rastuću zabrinutost zbog klimatskih promjena, sektori poput solarnih i vjetroparkova doživljavaju snažan rast.
- **Obrazovanje.** Tehnološki napredak u edukaciji, uključujući online učenje i obrazovne tehnologije, potiče rast ovog sektora.
- **E-trgovina.** S porastom interneta, mobilnih uređaja i digitalnih plaćanja, e-trgovina postaje sve važnija.
- **Robotika i automatizacija.** S povećanom upotrebom robota i automatizacije u proizvodnji i uslugama, sektor robotike doživljava brz rast.
- **Turizam i putovanja.** Inovacije u turističkoj industriji, poput online rezervacija, aplikacija za putovanja i turističkih doživljaja, također pridonose rastu ovog sektora.

Izrastajući sektori često predstavljaju prilike za ulaganje, inovacije i razvoj novih poslovnih modela. Međutim, uvijek je važno pratiti promjene u tržištu i prilagoditi se kako bi se iskoristile nove prilike koje se pojavljuju.

3.2. Kreativna industrija

Kreativna industrija se odnosi na skupinu ekonomskih aktivnosti koje su povezane s generiranjem originalnih i inovativnih ideja, kreativnog izražavanja i kulturnog proizvoda. Ova industrija obuhvata širok spektar sektora, uključujući umjetnost, dizajn, medije, književnost, glazbu, film, televiziju, arhitekturu, modu, oglašavanje i druge slične oblasti.

Kreativna industrija igra ključnu ulogu u suvremenoj ekonomiji jer nije samo izvor kulturnog obogaćenja već i generator ekonomskog rasta, inovacija i zapošljavanja. Ova industrija potiče kreativnost, inovacije i kulturnu raznolikost te doprinosi stvaranju identiteta društva.

Neke od podindustrija unutar kreativne industrije koje mogu imati pozitivan uticaj na razvoj lokalnog tržišta rada uključuju:

- **Mediji i zabava.** Film, televizija, radio, video igre.
- **Dizajn.** Grafički dizajn, industrijski dizajn, modni dizajn.
- **Književnost i izdavaštvo.** Pisanje, knjige, časopisi.
- **Muzika.** Produkcija, izvođenje, snimanje.
- **Likovna umjetnost.** Fotografija, slikarstvo, kiparstvo.
- **Arhitektura.** Urbanizam, projektiranje zgrada i prostora.

Kreativna industrija također često koristi digitalne tehnologije i inovacije kako bi stvarala nove načine izražavanja i distribucije kulturnih proizvoda. Osim ekonomske važnosti, ova industrija ima značajan uticaj na društvo, oblikujući kulturni identitet, podupirući slobodu izražavanja i potičući različite perspektive.

Kreativna industrija dinamično evoluira, a s njom se mijenjaju i trendovi u kreativnim zanimanjima. Važno je obratiti pažnju na nekoliko ključnih trendova koji oblikuju kreativne industrije u posljednje vrijeme:

- **Digitalizacija i tehnologija.** Rastući značaj digitalnih medija i tehnologije u kreativnom izražavanju. Povećana potražnja za stručnjacima u području virtualne stvarnosti (VR), proširene stvarnosti (AR) i drugih digitalnih platformi.
- **Diverzifikacija zanimanja.** Pojava novih i specijaliziranih kreativnih poslova zbog rasta raznolikosti medija i platformi. Nove mogućnosti zaposlenja u područjima kao što su influencer marketing, sadržaj za društvene mreže i podcasting.
- **Održivost i društvena odgovornost.** Rastući naglasak na održivom dizajnu i praksama u svim kreativnim sektorima. Potreba za stručnjacima koji mogu integrirati društvenu odgovornost u svoj rad.
- **Rad na daljinu i fleksibilnost.** Povećanje fleksibilnih radnih aranžmana, posebno u područjima poput dizajna, pisanja i programiranja. Saradnja na globalnom nivou putem internetskog povezivanja.
- **Umjetna inteligencija i automatizacija.** Integracija umjetne inteligencije u kreativne procese, poput generiranja automatskih prevoda, analize podataka o potrošačima itd. Stvaranje novih poslova vezanih uz upravljanje umjetnom inteligencijom u kreativnom kontekstu.

- **Interdisciplinarna saradnja.** Povećana saradnja između različitih kreativnih disciplina i struka kako bi se postigla inovacija. Razvoj timova koji kombinuju stručnjake iz različitih područja kako bi stvarali sveobuhvatne projekte.
- **Edukacija i samostalno učenje.** Rastući naglasak na kontinuiranom obrazovanju i samostalnom učenju kako bi se održala konkurentnost. Povećana dostupnost online kurseva i resursa za usavršavanje vještina.

Ovi trendovi odražavaju promjene u potrebama tržišta rada i tehnološkom napretku te stvaraju nove mogućnosti i izazove za kreativne profesionalce. Stoga, prilagodljivost, kontinuirano učenje i sposobnost praćenja promjena ključni su za uspjeh u kreativnim zanimanjima.

3.3. Gig ekonomija

"Gig ekonomija" se odnosi na ekonomski model koji uključuje privremene, fleksibilne ili slobodne radne zadatke, poznate kao "gigovi" ili "honorarni poslovi". Ovaj model rada često uključuje poslove koje pojedinci obavljaju kao nezavisni radnici ili poduzetnici, umjesto da budu stalno zaposleni kod jednog poslodavca. Ključne karakteristike gig ekonomije uključuju:

- **Fleksibilnost.** Radnici imaju mogućnost da biraju kada će raditi, koliko će raditi i koje će poslove obavljati. Ovo pruža veću autonomiju pojedincima u upravljanju vlastitim radnim vremenom.
- **Platforme.** Većina gig ekonomije funkcionira putem digitalnih platformi koje povezuju radnike i poslodavce. Ove platforme često omogućavaju brz i lak način pronalaženja poslova i angažovanja radne snage.
- **Raznovrsnost poslova:** Poslovi u gig ekonomiji mogu biti raznovrsni, uključujući vožnju, dostavu hrane, slobodne profesije, dizajn, pisanje, programiranje i druge vještine.
- **Nezavisni radnici.** Radnici u gig ekonomiji često su nezavisni preduzetnici ili slobodni radnici koji samostalno upravljaju svojim poslovanjem, porezima i drugim administrativnim aspektima.
- **Ocjenjivanje.** Korisnici platformi često ocjenjuju i recenziraju radnike, dok i sami radnici ocjenjuju poslodavce ili korisnike usluga. Ove ocjene igraju ključnu ulogu u održavanju visokog kvaliteta usluga u gig ekonomiji.

Gig ekonomija je dovela do promjena u tradicionalnom načinu rada i zaposlenja, otvarajući nove prilike, ali istovremeno postavljajući i izazove, poput pitanja vezanih za sigurnost radnika, socijalna osiguranja i prava radnika. Ovo je široko diskutovana tema koja se i dalje razvija u skladu sa promjenama u društvu, tehnologiji i ekonomiji.

Budućnost gig ekonomije obećava dalji razvoj i promene u skladu sa tehnološkim, društvenim i ekonomskim trendovima. Evo nekoliko ključnih elemenata koji bi mogli oblikovati budućnost gig ekonomije. Upotreba vještačke inteligencije u gig ekonomiji može poboljšati procese selekcije poslova, personalizovati preporuke za radnike i poslodavce, kao i optimizovati efikasnost poslovanja na digitalnim platformama.

Gig ekonomija će vjerovatno proširivati svoje granice i obuhvatiti nove sektore koji trenutno nisu dovoljno razvijeni. To može uključivati inovacije u oblastima poput zdravstva, obrazovanja i društvenih usluga. Rad na daljinu će verovatno i dalje rasti, a gig ekonomija će postati još značajnija u kontekstu

globalne radne snage. Radnici će imati priliku sarađivati sa klijentima i poslodavcima iz različitih dijelova svijeta. Gig radnici će se sve više fokusirati na razvoj specifičnih vještina koje su tražene na tržištu rada, a edukacija i osposobljavanje postaću ključni elementi u održavanju konkurentске prednosti.

Ono što je važno jeste da postoji trend ka većem fokusiranju na održivost i društvenu odgovornost u poslovanju, uključujući i gig ekonomiju. Radnici i klijenti sve više će birati platforme koje podržavaju održive prakse. Pri tome veliki potencijal imaju hibridni modeli zaposlenja, koji kombinuju stalno zaposlenje sa slobodnim projektima, mogli bi postati uobičajeni. Radnici će imati fleksibilnost da kombinuju različite oblike rada u skladu sa svojim preferencijama.

Ovi elementi zajedno ukazuju na to da će gig ekonomija nastaviti da se prilagođava i evoluira, donoseći sa sobom nove izazove, ali i prilike za radnike i poslodavce. Sposobnost prilagođavanja novim tehnologijama i promenama u radnom okruženju postaću ključna za uspjeh u ovom dinamičnom sektoru.

3.4. Prioriteti do 2025. godine

U skladu sa policy pretpostavkama i prioritetnim područjima djelovanja, definisani su slijedeći strateški prioriteti djelovanja kako bi se do 2025. godine unaprijedile mogućnosti za zapošljavanje i razvoj karijere mladih, stručnih, inovativnih i kreativnih osoba u Gradu Goražde:

1. Uspostavljanje programa podrške novim start-up biznisima u izrastajućim sektorima kao što su: turizam, hospitality, e-trgovina, usluge dostave, usluge smještaja i hrane i slične djelatnosti koje doprinose razvoju lokalne ponude, odnosno koje proširuju tržište na kojem biznisi iz lokalne zajednice djeluju;
2. Stvaranje povoljnog okruženja za razvoj lokalne ekonomije kroz promociju izrastajućih sektora i razvoj kreativnosti i inovativnosti koje doprinose transformaciji lokalne zajednice u savremenu i atraktivnu destinaciju za život, rad, dobrobit i odmor svih njenih stanovnika i privlačnu za turiste, posjetioce i nove biznise;
3. Pružanje podrške mladim poduzetnicima i drugim poduzetnicima koji dolaze iz ranjivih kategorija u iskorištavanju šansi koje donosi zelena i digitalna tranzicija kako bi transformisali i unaprijedili svoje poslovanje, povećali kvalitet svojih proizvoda i usluga, proširili tržište ili povećali broj klijenata u izrastajućim sektorima;
4. Promocija razvoja karijere u kreativnoj ekonomiji i širokom spektru zanimanja koje generišu radna mjesta kroz individualnu kreativnost kao što su online film i TV (vlogging), muzika i umjetnost, kompjutersko programiranje, fotografija, zanatstvo, dizajn, kao i oni koji rade izvan kreativne industrije, ali rade u kreativnim zanimanjima.
5. Pružanje podrške mladim ljudima koji dodatne prihode ostvaruju u gig poslovima (povremenim poslovima), promocija rada na daljinu unutar kompanija (remote work) i biznisima koji pružaju mladim osobama dodatne prihode kroz gig poslove (freelancing usluge, menadžment socijalnih mreža, usluge unosa podataka, bazične administrativne usluge, usluge prevoza i dostave, sezonska prodaja hrane, pića i suvenira i druge kratkoročne poslove zasnovane na konkretnim zadacima na osnovu potrebe.

4. Akcioni plan

Akcioni plan sadrži plan djelovanja na ostvarivanju prioriteta djelovanja do 2025. godine u područjima izrastajućih sektora, kreativne industrije i gig ekonomije. Na ovaj način, Lokalno partnerstvo za zapošljavanje osigurava jasan put djelovanja u okviru transparentan proces planiranja alokacije resursa javnog i donatorskog sektora za podsticanje zapošljavanja mladih, kreativnih i inovativnih osoba.

Lista akcija su grupisane su grupisane u skladu sa pet identifikovanih područja djelovanja i to:

1. Fokusiranje na inovacije i kreativnost
2. Transformacija zajednice prilagođene novim generacijama
3. Fokusiranje na izrastajuće sektore
4. Kreativno Goražde
5. Jačanje lokalne gig ekonomije

Fokusiranje na inovacije i kreativnost

Osigurati veću i vidljiviju ulogu lokalne zajednice u promociji i podršci novim start-up biznisima u izrastajućim sektorima i kreativnoj industriji kako što su turizam, hospitality, usluge smještaja, usluge dostave, digitalne usluge, obrada podataka, kreativne djelatnosti (fotografija, dizajn, vloging, digitalni marketing), usluge brige o starijim, usluge smještaja i zdrave hrane i slične djelatnosti koje doprinose razvoju lokalne ponude, odnosno koje proširuju tržište na kojem biznisi iz lokalne zajednice djeluju.

Akcija	Rezultat	Vremenski okvir	Odgovornost
1. Promocija izrastajućih sektora i kreativnih zanimanja koji imaju najveći potencijal za privlačenje mladih ljudi u lokalno tržište rada	- Ojačana svijest stanovnika lokalne zajednice i ključnih stakeholdera o važnosti da se posveti veća pažnja pružanju podrške izrastajućim sektorima (kao što su turizam, hospitality, usluge smještaja, usluge dostave, digitalne usluge, obrada podataka, kreativne djelatnosti, usluge brige o starijim osobama, usluge smještaja i zdrave hrane) u cilju privlačenja mladih ljudi u tržište rada	Mart 2024. godine	Lokalno partnerstvo
	- Mlade osobe koje se nalaze izvan tržišta rada upoznata o mogućnostima zapošljavanja koja nude najtraženija kreativna zanimanja kao što su grafički dizajner, web dizajner/developer, ilustrator, fotograf, video producent, animator, dizajner korisničkog iskustva, dizajner enterijera. Stručnjak za digitalni marketing, kreator video sadržaja, vlogger, i sl.	April 2024. godine	Lokalno partnerstvo
2. Izrađen program podrške mladim ljudima u razvoju vještina relevantnih za izrastajuće sektore i kreativna zanimanja	- Razvijeno deset kratkih neakreditovanih programa osposobljavanja u vještinama relevantnim za izrastajuće industrije	April - Septembar 2024. godine	ALDI/AITI
	- Unaprijeđene vještine 100 mladih nezaposlenih osoba za rad u izrastajućim sektorima	Juni – Decembar 2024. godine	JU Služba za zapošljavanje BPK Goražde ALDI/AITI
3. Izraditi program podrške izrastajućim sektorima i zapošljavanju u kreativnoj industriji u Gradu Goražde (turizam, hospitality,	- Uspostavljen višegodišnji program podrške do start-up biznisa u izrastajućim industrijama koji će definisati način podrške, uključujući selekciju i izbor korisnika, monitoring i evaluaciju korisnika, te uslove za podršku kroz projekte finansirane direktno iz budžeta Grada Goražda iz vlastitih sredstava, i namjenskih transfera drugih nivoa vlasti i donacija	Juli 2024. godine	Gradska administracija, Lokalno partnerstvo

usluge smještaja, usluge dostave, digitalne usluge, obrada podataka, kreativne djelatnosti, usluge brige o starijim, usluge smještaja i zdrave hrane)	- Objavljen javni poziv za podršku start-up biznisima u izrastajućim industrijama i kreativnim zanimanjima	Avgust 2024. godine	Gradska administracija, Lokalno partnerstvo
	- Započeta implementacija pilot projekta podrške novim start-up biznisima koji će se integrisati u programe i finansirati iz namjenskih transfera/donacija koji će omogućiti godišnju podršku od minimalno 10 start-up biznisa i zapošljavanje 20 mladih osoba	Septembar 2024. godine	Lokalno partnerstvo
4. Pokrenuta široka medijska kampanja o značaju i mogućnostima izrastajućih sektora i kreativne industrije za ekonomski rast i zapošljavanje u Gradu Goražde.	- Izrađen vizualni identitet kampanje #KreativnoGoražde za promociju svih akcija predviđenih ovim planom na socijalnim mrežama - Izrađena tri kratka video materijala na temu promocije izrastajućih sektora, kreativne industrije i gig ekonomije u lokalnoj zajednici - Održane tri radionice sa ciljem upoznavanje mladih osoba o mogućnostima razvoja karijere u izrastajućim sektorima i kreativnoj industriji, te prednostima gig ekonomije - Organizovana tri youtube podcast na temu mogućnosti, perspektive i izazovi izrastajućih sektora na razvoj karijere mladih ljudi - Povećana svijest javnosti u lokalnoj zajednici o prednostima koje donosi proširivanje lokalne ekonomije kroz zapošljavanje u izrastajućim sektorima. - Ohrabreni mladi ljudi da se aktivnije uključe u tržište rada kroz veći angažman u izrastajućih sektorima i/ili kreativnim zanimanjima	Oktobar 2024. godine	Lokalno partnerstvo

Transformacija zajednice prilagođene novim generacijama

Stvaranje povoljnog okruženja za razvoj lokalne ekonomije kroz promociju izrastajućih sektora i razvoj kreativnosti i inovativnosti koje doprinose transformaciji lokalne zajednice u savremenu i atraktivnu destinaciju za život, rad, dobrobit i odmor svih njenih stanovnika i privlačnu za turiste, posjetioce i nove biznise.

Akcija	Rezultat	Vremenski okvir	Odgovornost
1. Stvoriti ambijent koji promovira kreativnost i inovativnost	- Pokrenuta promotivna kampanja koja će pozvati predstavnike javnog, privatnog i civilnog sektora, uključujući i grassroot organizacije koje okupljaju mlade osobe da prezentuju svoje kreativne i inovativne ideje koje imaju potencijal da transformišu lokalnu zajednicu	April 2024. godine	Centar za kulturu Goražde / RTV BPK / Lokalno partnerstvo
	- Izvršena selekcija kreativnih ideja na osnovu stručnog mišljenja i na osnovu glasova građana putem socijalnih mreža	Avgust 2024. godine	Lokalno partnerstvo
	- Organizovana javna promocija tri najbolje kreativne i inovativne ideje sa najvećim potencijalom za transformaciju lokalne zajednice	Septembar 2024. godine	Centar za kulturu Goražde
2. Unaprijeđeni uslovi za život, rad i dobrobit u lokalnoj zajednici	- Unaprijeđeno stanje na tri mikrolokacije u Goraždu provođenjem tri pilot akcije na transformaciji lokalne zajednice, čime su unaprijeđeni uslovi za život, rad i dobrobit stanovnika u lokalnoj zajednici	Oktobar 2024 – Mart 2025. godine	Gradska administracija / Lokalno partnerstvo
	- Promovisani rezultati pilot akcija	April 2025. godine	ALDI/AITI
3. Uspostavljena podrška za rast izrastajućih sektora i kreativne industrije	- Održana panel diskusija ključnih aktera iz javnog i privatnog sektora na temu kako transformirati lokalnu zajednicu prilagođenu mladim ljudima koristeći prilike koje donose izrastajući sektori i kreativna industrija - Identifikovano pet strateških oblasti u kojima je transformacija neophodna kako bi se povećala atraktivnost zajednice za život i rad mladih osoba	Novembar 2024. godine	Grad Goražde / Lokalno partnerstvo

Fokusiranje na izrastajuće sektore

Pružanje podrške mladim poduzetnicima i drugim poduzetnicima koji dolaze iz ranjivih kategorija u iskorištavanju šansi koja donosi zelena i digitalna tranzicija kako bi transformisali i unaprijedili svoje poslovanje, povećali kvalitet svojih proizvoda i usluga, proširili tržište ili povećali broj klijenata u izrastajućim sektorima.

Akcija	Rezultat	Vremenski okvir	Odgovornost
1. Pružiti podršku malim biznisima kako bi ojačali svoju poziciju u izrastajućim sektorima	- Pružena podrška za 10 postojećih malih biznisa u istraživanju tržišta kako bi se dobila duboka analiza potreba trendova i konkurencije u izrastajućim sektorima	Avgust 2024. godine	Lokalno partnerstvo
	- Organizovana tri seminara o specifičnostima tržišta u izrastajućim sektorima (turizam, hospitality, digitalne usluge) i strategijama proširenja tržišta, prilagođavanja proizvoda/usluga i marketinškim pristupima	Oktobar 2024. godine	Lokalno partnerstvo
	- Unaprijeđena digitalna prisutnost za 10 malih biznisa u izrastajućim sektorima kroz razvoj web stranice, internet marketing, društvene mreže, e-trgovinu i kreiranju marketing kampanja prilagođenih lokalnim preferencijama i kulturi	Decembar 2024. godine	ALDI/AITI
2. Pružanje podrške novim startup-ima u izrastajućim sektorima	- Organizovana edukacija za mlade osobe o ključnim izrastajućim tržištima u lokalnom kontekstu, Regulatornom okviru i poslovnim prilikama	Juni 2024. godine	Lokalno partnerstvo
	- Organizovan trening za 20 mladih osoba kako bi stekle znanja i vještine koje su neophodne za apliciranje u programima podrške za finansiranje novih start-up biznisa u izrastajućim sektorima		
	- Pružena podrška u procesu registracije i uspostavljanju 10 start up biznisa u izrastajućim sektorima uz obezbjeđenu mentorsku podršku u trajanju od 6 mjeseci nakon registracije	Septembar 2024. godine	
	- Pružena podrška u izgradnji digitalne prisutnosti kroz web stranice, društvene mreže i ostale digitalne platforme		
- Pružena podrška u razvoju marketing strategije i alata prilagođenih ciljnom tržištu			
	- Olakšan pristup resursima i tehnologijama kroz inkubator koji će pružiti radni prostor, tehnologije i pomoć u administrativnim poslovima kako bi novi	Decembar 2024. godine	ALDI

	start-up oslobodili resurse za ključne aspekte poslovanja		
3. Promocija stvaranja strateškog partnerstva privatnog i javnog sektora sa start up biznisima u izrastajućim sektorima	- Organizovan događaj umrežavanja na kojem će podržani start-up imati priliku da se upoznaju sa postojećim biznisima koji djeluju na prostoru lokalne zajednice kako bi razmijenili iskustva i ideje za saradnju - Organizovan događaj kako bi se podstakla saradnja biznisa u izrastajućim sektorima na regionalnom nivou, kao i sa međunarodnim partnerima kako bi proširili poslovanje izvan lokalnog tržišta	Septembar 2023. godine	Lokalno partnerstvo

Kreativno Goražde

Promocija razvoja karijere u kreativnoj ekonomiji i širokom spektru zanimanja koje generišu radna mjesta kroz individualnu kreativnost kao što su online film i TV (vlogging), muzika i umjetnost, kompjutersko programiranje, fotografija, zanatstvo, dizajn, kao i oni koji rade izvan kreativne industrije, ali rade u kreativnim zanimanjima.

Akcija	Rezultat	Vremenski okvir	Odgovornost
1. Promocija kreativne industrije kao mogućnosti za razvoj malih biznisa u zajednici	- Pokretanje kampanje o razvoju svijesti o iskorištavanju potencijala kreativne industrije kroz samozapošljavanje u kreativnim disciplinama, digitalnu prisutnost, prednosti freelance rada, dizajn i proizvodnja ručno rađenih proizvoda i razvoj inovativnih rješenja kombinirajući kreativnost i tehnologije.	April 2024. godine	Centar za kulturu Goražde / RTV BPK / Lokalno partnerstvo
	- Održana radionica u cilju boljeg razumijevanja kreativne industrije, različitih sektora primjene, kreativnih tehnika i upoznavanje sa studijama slučajeva koristi javnog i privatnog sektora od razvijene kreativne industrije u zajednici	Maj 2024. godine	Lokalno partnerstvo za zapošljavanje
2. Pružanje podrške razvoju biznisa u kreativnim industrijama	- Razvijeno pet neformalnih programa obuke za razvoj vještina i talenata u oblasti digitalne prisutnosti i marketinga, fotografije, dizajna, produciranje digitalnog sadržaja i proizvodnja video materijala (Vlogging)	Juni 2024. godine	Lokalno partnerstvo
	- Unaprijeđene vještine za 50 mladih osoba iz kreativnih zanimanja koja imaju potencijal da se razvijaju u male biznise od značaja za lokalnu zajednicu	Decembar 2024. godine	ALDI/AITI
	- Podržano 5 start-up biznisa u kreativnim industrijama	Mart 2025. godine	Lokalno partnerstvo
3. Jačanje kapaciteta kreativne industrije u zajednici	- Osiguran kreativni prostor za rad i sastanke mladih i kreativnih osoba sa pristupom laboratoriju i studiju sa opremom i tehnološkim alatima	Maj 2024. godine	ALDI
	- Organizovano pet događaja sa ciljem jačanja saradnje i prilika za umrežavanje u regionu	Septembar 2024. godine	Lokalno partnerstvo
	- Podrška kreativnim radnicima u organizaciji u klastere radi boljeg dijeljenja resursa, iskustava i saradnje prilikom nastupu na tržištu	Decembar 2024. godine	Lokalno partnerstvo

Jačanje lokalne gig ekonomije

Pružanje podrške mladim ljudima koji dodatne prihode ostvaruju u gig poslovima (povremenim poslovima), promocija rada na daljinu unutar kompanija (remote work) i biznisima koji pružaju mladim osobama dodatne prihode kroz gig poslove (freelancing usluge, menadžment socijalnih mreža, usluge unosa podataka, bazične administrativne usluge, usluge prevoza i dostave, sezonska prodaja hrane, pića i suvenira i druge kratkoročne poslove zasnovane na konkretnim zadacima na osnovu potrebe.

Akcija	Rezultat	Vremenski okvir	Odgovornost
1. Promocija Gig ekonomije u lokalnoj zajednici	- Razvijena svijest javnog i privatnog sektora kao i mladih ljudi o prednostima gig ekonomije koji doprinosi samozapošljavanju, fleksibilnosti i raznolikosti poslova i koji značajno doprinosi iskorištavanju digitalnih vještina i tehnologija u zapošljavanju mladih ljudi	April 2024. godine	Lokalno partnerstvo
	- Organizovana panel diskusija sa mladim ljudima aktivnim u gig ekonomiji i predstavnicima javnog i privatnog sektora u cilju razmjene iskustava i savjeta za unaprijeđenje	Maj 2024. godine	Lokalno partnerstvo
	- Kreiran informativni materijal sa vodičem za poslodavce o tome zašto i kako angažovati i podržati gig radnike na efikasan način	Juni 2024. godine	ALDI
2. Podrška razvoju Gig ekonomije	- Pokrenuta kampanja na društvenim mrežama posvećena gig radnicima	Maj 2024. godine	ALDI
	- Organizovana radionica o prednostima samozapošljavanja i poduzetništva sa fokusom na alate i resurse dostupne u gig ekonomiji	Maj 2024. godine	ALDI/AITI
	- Otvoren prostor za networking gdje se gig radnici mogu povezivati i dijeliti svoja iskustva i ideje	Juni 2024. godine	ALDI
3. Razvoj lokalne gig platforme	- Izrađena web platforma za gig poslove u lokalnoj zajednici i širem regionu koja će omogućiti registraciju korisnika, pretragu i filtriranje gig poslova i gig radnika, postavljanje i prijave na posao, ocjene i recenzije gig radnika, notifikacije o novostima i marketing gig poslova	Decembar 2024. godine	AITI